

Kompashuset ApS, Klavs Nebs Vej 25, 2830 Virum
Tlf 45 83 92 83, ka@kompashuset.dk,

JEG KAN LIDE AT KENDE HISTORIEN BAG MENNESKET

En fortælling om at arbejde med ældrepleje

Af Kirstine Andersen

Hvad er drivkraften?

Jeg har tidligere været teknisk tegner, og siden hen kom jeg over i en fritidsordning, og arbejdede med børn. Jeg elsker børn, men når jeg har valgt at arbejde med ældre, er det fordi, jeg godt kan lide historien bag mennesket. Der er en historie på måske 90 år.

Jeg kan også rigtig godt lide at arbejde med børn og unge, men de står jo først overfor at skulle lave historie. Det er mere noget med at guide dem den rigtige vej. Med de ældre borgere, er det lige før, det er dem, der former os.

Det har været så fint, at jeg kan gå fra et helt andet fag hen til det her arbejde, og så bare mærke: Hold da op, det her er meget mere mig. Jeg føler mig mere hel som menneske, og får glædet nogle mennesker. Drivkraften er oplevelsen af at gøre gavn. Glæden ved at se deres glæde.

Vi skal give en hånd, hvor der er brug for det – hjælpe borgerne med at få en god hverdag, og hjælpe dem videre i deres liv, sådan som det nu engang er. Det er de nære, nære ting, der betyder noget for dem – og os.

Ældre mennesker er kanonsøde mennesker

Når de lukker op, og jeg møder deres øjne, kan jeg se, at jeg er ventet og savnet. Ældre mennesker er kanonsøde mennesker.

Man kommer til at holde så meget af dem. Vi er sammen med dem om så mange ting og i så mange år. Vi er deres coach og

forkæmper. Og så kan jeg blive så gal, når lægen siger eller signalerer: 'Du er jo hjemmehjælper – det er ikke en sikker faglig vurdering af forholdene, du kan levere.'

Jeg følger med i det hele og blander mig – det kan jeg slet ikke lade være med. Når jeg ser hendes ben er hævede, og ved at det var de ikke i sidste uge. Jamen, så ringer jeg da op til visitationen.

Når jeg er kommet hos en borger i 25 år, så er han 'min'. Jeg føler virkelig for de borgere, jeg har. Da jeg skulle sige farvel til de 16 borgere, jeg havde haft i lang tid for at overgå til integreret plejeordning – det var altså slemt. Det at have nær kontakt og følge de samme borgere, så vi ved, hvad der skal gøres – det er dejligt.

Jeg får sat mit eget liv i perspektiv

Jeg kom hos en dame på 90 år. Hendes far døde af den svenske syge, da hun var 4 af, og moderen var alene med 3 børn. Moderen havde indtil flere jobs og måtte virkelig kæmpe for at få det til at hænge sammen. Hun talte så kærligt om sin mor, at jeg blev helt rørt. De var ikke forkælede, som børn er i dag.

Jeg får sat mit eget liv i perspektiv. Som nu fru Hansen, der er vokset op i et hus på 37 kvadratmeter, hvor de boede 12 mennesker. Gud fri mig vel, hvordan har de da kunnet bo der, tænker jeg. Når man ser Hammerslag i fjernsynet, så skal alle i familien jo have mindst 15 kvadratmeter.

Jeg kom engang ovre hos én på Petersvej, som var næsten 100 år, men han fejlede betemt ikke noget i sit hovede. Han var mejerist, og jeg har fået fortællinger lige tilbage fra det første mejeri, der ligger ude ved Gjorslev. Han fortalte så begejstret om, hvordan det var som stor knægt at være med til at bygge det første mejeri op. Det var så levende, jeg kunne forestille mig alt hvad han sagde. Hvordan han var med til at slæbe mælkejunger. Hvordan bygningerne så ud på Ørslev Mejeri.

Jeg kom også hos en dame, hvor de havde været 11 søskende på 48 kvadratmeter, og hvis de fik leverpostej på brødet 1 gang om ugen, så var de heldige. Hun var 80 år, og fortalte med lys i øjnene om en nabokone, som inviterede børnene på pandekager en gang imellem, fordi hun godt kunne se, de havde det svært.

De her gamle dejlige mennesker er blevet formet af, at der var nogen voksne, som var tilstedeværende i deres liv. Det, de erindrer, er mennesker, der har været nærværende i deres liv.

Mennesker er så forskellige

Som hjemmehjælper skal jeg gøre rent, være god til personlig hygiejne, yde praktisk bistand, vide hvad jeg kan yde. Sygeplejersker skal lave gode forløb for borgeren, forebygge i eget hjem så borgeren kan undgå hospitalsindlæggelse, være god til at diagnosticere en type 2 diabetes, god til sårpleje m.m..

Men alle disse håndværksmæssige ting har jo med mennesker at gøre, og jeg kan ikke levere en god sårpleje for fru Hansen, så hun er tilfreds, hvis jeg bare går i gang, og fru Hansen har brug for at snakke med mig først om de ting, der ligger hende på sinde. Det er hele tiden en balancegang.

Nogen mennesker er ret ligeglade med, om der er rent De vil hellere snakke. Andre siger: 'fri mig for at snakke – bare sørg for at toilettet er skinnende rent.' Mennesker er så forskellige.

Behovene er også meget forskellige, og mange synes vi skifter tøj hele tiden. 'Skal jeg nu have skiftet undertøj igen, det fik jeg altså også i går.' 'Åh, er der en lille plet på blusen, nå ja, har du ikke en klud?'

Jeg har en beboer, som har gjort rent for Poul Reichardt, kommer oppe fra Nordsjælland, og har fine manerer. En anden beboer er bondekone, som sidder og puster gummihandsker op, så hun kan vise os, hvordan hun malkede seks køer, inden hun skulle i skole. Den ene er kommet i Tivoli i København, den anden ved dårligt nok, hvad det er. Jeg kan jo ikke tale til dem på samme måde.

Det skal være ordentligt, det vi laver

Jeg nyder, når jeg har gjort nogen små opdagelser. For eksempel ringede de inde fra Plejehjemmet om en gammel dame, der havde ondt i fødderne. Så kigger jeg på hende og finder ud af, at hun har sådan et slidt sted under trædepuderne, og træder direkte på knoglerne.

Så snakker jeg med damen, får fat i fodterapeut, snakker med datteren, og finder ud af noget, som kan aflaste hendes mor på foden. Så synes jeg, at jeg har gjort noget, som kan gøre det godt for hende. Det er sådan en lille ting, men det er de små ting, vi er optaget af her. Vi er optaget af det, der skaber lysten til at gå videre.

Det skal være ordentligt, det vi laver. Det er vigtigt for drivkraften, at borgeren er tilfreds og har det godt, når vi går ud af døren. En god dag er, når jeg ikke skal fare ind og ud af dørene, men jeg kan komme hele vejen rundt – en følelse af at jeg har været omkring det, jeg skulle. Det er stressende, når der er noget, jeg ikke har fået gjort.

Vi bliver alle sammen dygtigere og føler os løftet af det

Det har været SÅ godt, at der er kommet mere fokus og viden på sårbehandling, inkontinens og smertelindring. Nu er der specialister, som har tid til at fordybe sig i et speciale. Vi bliver alle sammen dygtigere og føler os løftet af det. Vi får skabt afgrænsede arbejdsprocesser, evaluerer på det, repeterer det og har faglige sparringspartnere, vi kan spørge til råds.

Vi kan lave sårbehandling meget bedre nu – for eksempel skinnebenssår eksisterer slet ikke i det omfang, det gjorde førhen. Faglig kompetence bliver en måde, at vi får anerkendelse og respekt i omverdenen. Og det engagement som sygeplejersken, der arbejder med inkontinens udviser i bleer, kateter og den slags, smitter af på os andre.

Er han katolik eller Jehovas Vidner?

Vi har en bog til borgernes livshistorie – det er et virkelig godt redskab. Sammen med borgerne kan vi skrive i bogen: Er han katolik eller Jehovas Vidner? Hvad er det, han ønsker den dag, han ikke er her mere? Jeg gør det på den måde, at jeg går lidt og samler sammen, og så en dag når de har været i gang med at fortælle, så tænker jeg, at nu kan vi tage den bog frem, og kigge lidt på den. Så borgeren bliver fortrolig med bogen sammen med mig.

Jeg kan godt lide at kende historien bag de mennesker, jeg kommer hos. Og i stedet for at det bare er mig, der kender den, kan vi sammen videregive historien til de andre kolleger, og på den måde er

de lige en måned foran. Man begynder selv at tænke anderledes i forhold til borgere, når man kender deres livshistorie.

Men der er også borgere, som ikke vil have, at der bliver skrevet noget i bogen, og så skal der heller ikke skrives ét eneste bogstav. Man skal passe på ikke at overskride folks grænser – nogen siger: det rager ikke nogen, hvem jeg er og hvordan jeg vil dø.

Man skal passe på ikke at overskride borgernes grænser. Det er det, der er kunsten. Og hvis du så har overskredet en grænse, så skal tilliden opbygges på ny. Stå ved og undskyld, at man har overskredet deres grænse, og vise at man respekterer dem.

Kollegerne forstår ens hverdag og problemer

Gode kolleger er SÅ vigtige for drivkraften. Ens mand forstår jo ikke altid plejeverdenen. Men det gør kollegerne, de forstår ens hverdag og problemer. Sammen med ens kolleger kan man være helt sig selv, få opmuntring og gode råd, få lov at tude – uden at det gør noget. Ude hos borgerne skal jeg være professionel.

Som kolleger har vi en hverdag sammen. Selvom vi måske ikke ses en hel dag, så ved jeg, at de er der, og jeg kan komme forbi plejehjemmet og få en sludder. De behøver ikke at gøre noget særligt. Men i dag var der én, der sagde: Hej dit lækre lamseben. Det er da dejligt!

Drivkraften forsvinder

Det her er også et arbejde, hvor man godt kan blive ked af det. Når der ikke er noget værdighed tilbage. Det er ofte op ad bakke.

For eksempel når jeg kommer til kort overfor en borger, som nægter at modtage hjælp, og ikke er klar over sit eget forfald – den afmægtighed er svær. Hvor de ikke selv kan se, hvor galt det står til med dem, og nu er så langt ude, at der ikke er noget, der hjælper. Når de er så syge, eller har et frygteligt, uværdigt liv – det er hårdt. Eller man prøver og prøver at finde et smuthul til at få en borger i bad – og det bare ikke lykkes.

Det er altså også anstrengende med alle de der papirer med registreringer og deklARATIONER. At alting skal skrives ned på minutter, ATA tid, og hvad ved jeg. Det er dræbende for arbejdslysten. Det er jo i virkeligheden fru Hansen, det drejer sig om.

Også når vi bliver skældt ud i aviser og TV – og alle bliver skåret over en kam. Der er tidspunkter, hvor man i hvert fald ikke skiltes med, at man arbejder indenfor hjemmeplejen. Det står aldrig nogensinde i avisen: Yes, det lykkedes at få hr Hansen i bad efter ½ år.

Drivkraften forsvinder også fuldstændig for mig, hvis jeg bliver svigtet af ledelsen. Så er den væk – tju bang.

Det er da stort – at de giver én lov til at hjælpe

Der var engang en dame, som havde behov for hjælp, men hvor det tog mig ét år at få lov til at komme indenfor. Jeg mødte troligt op hos hende 3–4 gange om ugen, men hun ville ikke lukke mig ind. Jeg ringede på, og sagde at jeg så gerne ville snakke med hende. Jamen, jeg kigger forbi en anden dag. Sådan har jeg gjort gang på gang. Men det tog 1 år. Hun ville have en ældrebolig, men ville ikke lukke mig ind, så jeg kunne se, om hun havde behov for det. Men da jeg så en dag kunne komme og sige til hende, at jeg havde en ældrebolig til hende – så fik jeg lov til at komme ind, og hjalp hende med at flytte.

Vi kommer så tæt på andre mennesker, når de giver én lov til at hjælpe. Det er da stort – at de giver én lov til at hjælpe – det er ikke noget, man bare uden videre giver hvem som helst lov til.

Hvis man en dag holder op med at føle med de her mennesker og 'græde sammen med dem', så er det slut. Så er det tid til at finde sig et nyt arbejde.

Kirstine Andersen: Drivkraft. 7 fortællinger om medarbejderes drivkraft.
Køge kommune, 2007